

Список використаних джерел

1. Баранов С. О. «Тіньова економіка в світі: тенденції та регіональні особливості» // Економіка та держава. - 2014. - № 8. - С. 131-134. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2014_8_33
2. Задворних С.С. «Фінансова політика держави у забезпеченні детінізації економіки України». -2015. -С. 13-18. - Режим доступу: [file:///C:/Users/%D0%94%D1%96%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Desktop/dis_zadvorhyh%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%94%D1%96%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Desktop/dis_zadvorhyh%20(1).pdf)
3. Клименко С. «Тіньова економіка в Україні: сутність, функції та наслідки» - 2013. -С.241-246. - Режим доступу: [file:///C:/Users/%D0%94%D1%96%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Desktop/znpnadu_2012_2_26%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/%D0%94%D1%96%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Desktop/znpnadu_2012_2_26%20(2).pdf)
4. Soto, Hernando De. The Other Path: The Invisible Revolution in the Third World. Harpercollins, 1989. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03768358908439480>

ПАНАСЮК В.М.

доктор економічних наук, професор

НИКЕРУЙ М.С.

здобувач другого (магістерського) рівня

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

ОЗНАКИ ПРОЯВУ ПЕРСПЕКТИВ БАНКРУТСТВА ЗА ПОКАЗНИКАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Складання та подання річної фінансової звітності має певні етапи, які зумовлені тривалістю звітного періоду та складністю роботи. Перш за все, потрібно перевірити повноту відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій, оформлених відповідними документами, та заповнити рахунки; уточнити розподіл витрат і доходів між сусідніми звітними періодами; перевіряти стан розрахунків з боржниками та кредиторами, зокрема розрахунки з податковими та фінансовими органами, за необхідності коригувати його; визначити суму валового доходу та валових витрат та списати відповідні суми на фінансові результати та закрити рахунки; відображають чистий прибуток (збитки) та їх розподіл [3, с. 128].

Провівши дослідження наукових робіт та статей, було встановлено, що серед провідних послідовностей етапів складання та подання фінансової звітності цей процес найбільш повно висвітлюється М. І. Купером. На його думку, весь процес підготовки, перепідготовки та подання фінансової звітності включає 11 етапів, які взаємопов'язані [1, с. 71].

Кожен з етапів повинен проходити строго в певному порядку. Це пов'язано з тим, що на кожному етапі складання звітності працівники бухгалтерії можуть виявляти певні помилки та розбіжності, які в кінцевому підсумку вплинуть на фінансову звітність та можуть призвести до спотворення інформації, що в свою чергу вплине на управління та інші рішення внутрішніх та зовнішніх користувачів. Отже, на кожному з етапів бухгалтер повинен працювати за певним алгоритмом, при якому при виявленні помилок або підозрі в хибності чи спотворенні інформації бухгалтер повинен повернутися на нижчий етап і перевірити ще раз.

Цей алгоритм дозволяє уникнути спотворень у фінансовій звітності та допоможе надати користувачам повну та точну інформацію про фінансовий стан підприємства.

Узагальнення даних фінансового обліку це завершальний етап бухгалтерського процесу перед складанням фінансової звітності, який відображає, уточнює та узгоджує підсумкові дані щодо показників, які фіксуються у фінансовій звітності підприємства.

Криза дефолтів та нездатність підприємств виконувати свої боргові зобов'язання призводять до негативних тенденцій в динаміці фінансових результатів та фінансового стану підприємств, що в кінцевому рахунку формує стан активів та пасивів підприємства, а з іншого є залежною від тих самих показників. Сьогодні існує нагальна потреба у дослідженні, вивченні та оцінці факторів, що визначають стан банкрутства суб'єктів господарювання та призводять до їх фінансової кризи. Стан банкрутства підприємства – це стан, при якому підприємство не може виконувати свої боргові зобов'язання через порушення обсягу та структури своїх активів та джерел їх формування [2, с.88].

Ситуація банкрутства підприємств типова для економіки не тільки країн, що розвиваються, але і будь-якої з розвинених країн світу. Україна не є винятком. Щоб уникнути банкрутства або мінімізувати його негативний вплив на економіку підприємства та галузі загалом, доцільно постійно контролювати рівень платоспроможності на всіх рівнях управління та мати відповідний рівень нормативного регулювання неплатоспроможності.

Банкрутство є одним із загальних елементів ринкової економіки і служить механізмом контролю та діагностики стану суб'єкта господарювання. Існує об'єктивна необхідність вивчення перспектив банкрутства як на законодавчому рівні, так і в дослідженнях науковців.

Уникнення банкрутства можливе за використання кредитних коштів. Основні показники, які використовуються в практичній діяльності при кредитуванні, групуються за такими напрямками:

- оцінка фінансового стану позичальника;
- оцінка фінансового стану юридичної особи боржника.

Для визначення платоспроможності позичальника використовують коефіцієнт проміжного покриття; коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня); відношення необоротних активів до власного капіталу; показники прибутковості та обороту: рентабельність продажу за фінансовими результатами від операційної діяльності, рентабельність власного капіталу; прибутковість продажів за фінансовими результатами від звичайної діяльності; коефіцієнт оборотності оборотних активів; віддача активів від чистого доходу; коефіцієнт оборотності позичкового капіталу відповідно фінансовим результатам від звичайної діяльності.

Найпоширенішими є такі моделі для оцінки імовірності банкрутства, а саме: модель Спрінгейта; Модель Сайфуліна-Кадикова; семифакторні, п'ятифакторні та двофакторні моделі Альтмана; коефіцієнт платоспроможності Дж. Конана та М. Голдера; окремі моделі В. Бівера, Д. Дюрана, О. Терещенка.

Для українських підприємств модель О. Терещенка найкраще підходить для аналізу ймовірності банкрутства. Він найбільше враховує галузеві особливості України та відображає фінансовий стан суб'єкта господарювання. Модель Е. Альтмана, Сайфуліна-Кадикова може бути використана на українських підприємствах, а також коефіцієнти У. Бобра. В українській практиці широко використовуються такі моделі: Іркутська R-модель, модифікована модель Е. Альтмана, рейтингове число Р. Сайфуліна і Г. Кадикова, універсальна дискримінантна модель О.О. Терещенка, комплексний коефіцієнт О. Зайцевої [81, с.216].

Оскільки банкрутство – це неплатоспроможність підприємства, яку можна визначити за балансом підприємства (Звітом про фінансовий стан), вважаємо за необхідне виявити такі ознаки його прояву на рівні досліджуваного приватного підприємства:

- нестабільна тенденція (різкі негативні) характеристики фінансової стійкості;
- погіршення якості розрахункової дисципліни;
- зниження ліквідності та платоспроможності;

- змінна (негативна) тенденція показників оборотності активів;
- нестабільна тенденція (різкий негативний) фінансовий результат;
- зниження рівня фінансової забезпеченості підприємства;
- зниження ефективності та результативності діяльності підприємства;
- зниження рівня конкурентоспроможності підприємства тощо.

Отже, банкрутство є одним із загальних елементів ринкової економіки і служить механізмом контролю та діагностики стану суб'єкта господарювання. Існує об'єктивна необхідність вивчення перспектив банкрутства як на законодавчому рівні, так і в дослідженнях науковців. Поняття банкрутства характеризується різними його видами і, відповідно, має певні характеристики.

Список використаних джерел

1. Звітність підприємства: підручник / [М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М. М. Орищенко та ін.]. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 570 с.
2. Рзаєв Г.І. Фінансова звітність підприємств: аналітичні можливості та перспективи використання : монографія. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори – 2006», 2015. 224 с.
3. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 688 с.
4. Слободян Н. Г., Безверуха М. В., Пушкарьова М. В. Аналіз фінансової звітності: управлінський аспект. Міжнародний науковий журнал. 2016. № 5(3). С. 67-71.

ШЕСТЕРНЯК М.М.

кандидат економічних наук, доцент

МУДРА А.Я.

здобувач другого (магістерського) рівня

Західноукраїнський національний університету,

м. Тернопіль, Україна

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЯК ОСНОВНОГО ФАКТОРУ ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА

Основою ефективного функціонування будь-якого суспільства є стабільне та безперервне відтворення всіх стадій виробничого процесу. Для забезпечення такого відтворення і створення матеріальних благ необхідною передумовою є наявність предметів праці та засобів праці. Рациональне використання виробничих запасів, правильна постановка їх обліку важливі у кожній галузі та є одним із основних компонентів виробничого процесу.

Для здійснення фінансово-господарської діяльності будь-якої форми власності та галузі економіки використовують виробничі запаси, які є досить вагомою і значною частиною активів підприємства. Виробничі запаси займають виняткове місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємства різних сфер діяльності, в деяких галузях витрати матеріальних ресурсів значно перевищують собівартість продукції.

«Виробничі запаси» - це предметами праці, які одноразово використовуються у виробничому процесі, при цьому свою вартість повністю переносять на готову продукцію. Як свідчить практика, в бухгалтерському обліку більшість предметів праці вважаються виробничими запасами. Основні принципи формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності висвітлено у П(С)БО № 9 «Запаси» [1]. Проте,